

Progresjon

Vedlegg 1

Mørkvedmarka barnehage

Vedlegg 1 - Progresjon

BARNEHAGENS FAGLIGE INNHOLD – DE 7 FAGOMRÅDENE

For å sikre et allsidig innhold i barnehagen, forutsetter rammeplanen at *alle barn skal få del i innhold fra alle 7 fagområder hvert år*. Hvordan dette blir tilpasset barnas alder og utvikling er nedfelt i barnehagens årsplan.

Barnehagens arbeidsmåter er i stor grad tverrfaglig. Fagområdene vil derfor sjelden eller aldri arbeides med isolert, men gli over i hverandre og overlapper hverandre. Ett tema kan være kjernen i et temaopplegg, mens elementer fra et eller flere av de andre kommer inn som hjelpemidler eller sidetemaer.

Mørkvedmarka barnehage tar imot barn i alderen 0 - 6 år. Aldersspredningen er med andre ord stor og barnehagens største utfordring i planleggingen blir derfor å skape progresjon og utvikling i barnas møte med fagområdene.

«**Progresjon**» betyr utvikling og framskritt. Barna må ha noe å strekke seg etter, lære noe nytt og erfare at dette bygger på kunnskaper, innsikt, ferdigheter og holdninger som de har tilegnet seg tidligere. (Rammeplanen)

Vi må derfor tenke langtidsplanlegging over flere år.

En langtidsplan må ivareta hensynet til progresjon i barnas læring og opplevelser gjennom hele barnehageoppholdet, i forhold til både gjennomløpende, og tidsavgrenset innhold.

I praksis betyr det at barna er med på forskjellige aktiviteter utfra alder og modenhet: Det kan f.eks. være aldersinndelte grupper, hvor innholdet er det samme, men innfallsvinkelen forskjellig. Det kan være formingsaktiviteter der barna først eksperimenterer med materialer, for så å kunne bruke det på forskjellige måter.

Kommunikasjon, språk og tekst.

Rammeplanen:

«Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk.»

Førskolealderen er den viktigste utviklingsperioden for talespråket. Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold.

Språket læres ved å bli brukt, og alle aktiviteter barnet deltar i med engasjement og interesse, kan knyttes til å fremme talespråket.

Vi vektlegger å gi barna varierte og rike erfaringer, utfra alder og modenhet.

Samtaler med barna i grupper og enkeltvis, lesing, sang, rim og regler, både spontant og i mer voksenstyrte situasjoner, er aktiviteter som er nødvendig for utvikling av et rikt språk.

Foreldre og hjemmemiljø har selvfølgelig også stor betydning for barnas språkutvikling.

Det er viktig å fokusere på følgende også hjemme:

- Snakk mye *med* barnet, ikke *til* barnet.
- Bruk vanlig språk, ikke «babyspråk»
- Les bøker som passer og engasjerer, helst hver dag, for eksempel som en fin, rolig avslutning på dagen.
- Bruk rim, regler og sanger.

Hvert barn har en perm med sanger og rim / regler på plassen sin i garderoben. Disse sangene synges mye i barnehagen, og barna kan dem. Foreldre kan gjerne låne permen med hjem, og bli kjent med sanger, rim og regler.

Vi oppfordrer foreldre til å be om tips på avdelingen når det gjelder bøker og lignende, hvis det er behov for det.

TRAS

TRAS står for «tidlig registrering av språkutvikling.»

Kartleggingsredskapet TRAS skal brukes til «kartlegging» / registrering av språk hos alle barn over 2 år.

Dette skal gjøres 2 ganger i løpet av barnehageåret.

Dette er et viktig verktøy for å kunne gå inn med ekstra hjelp / oppfølging i fht språk / språkutvikling så tidlig som mulig

Vi jobber med språkstimulering på følgende måte:

Det uformelle daglige samspillet mellom voksne og barn er grunnleggende for utvikling av språk og kommunikasjonsevne.

Dette foregår kontinuerlig, i alle situasjoner som lek, ulike gruppeaktiviteter, samlingsstunder, turer, måltider osv.

Bare gjennom samspill med andre barn og voksne kan barna utvikle sosial handlingsdyktighet, og dermed utvikle evnen til å kommunisere med andre.

Daglig:

De eldste barna

- Aktivitet på aktivitetsrommene: Oppmuntre til samtale / kommunikasjon barn/voksen og barn/barn.
- Kort samling på den enkelte avdeling før 1.måltid; bruke rim, regler, sang, samtale
- Barnehageåret 2018 – 2019:

«Lesevenn»:

- I samarbeid med Innstranden sanitetsforening er det lesestund for barn fra alle avdelingene.
- Forskjellige damer fra Sanitetsforeningen kommer hver tirsdag, har med seg bøker.

De yngste barna

- Kort samling på den enkelte avdeling før 1.måltid: Innholdet kan være: Lese/se i bøker., sang, rim, og regler, dramatisering av eventyr, bruk av hånddukker og flanellograf

Kropp, bevegelse, mat og helse

Rammeplanen:

«Vaner og handlingsmønstre tar form allerede fra tidlig alder.

Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderes i

aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.»

Hverdagsmaten som lages i barnehagen er sunn og næringsrik.

Barnehagen lager lunsj hver dag med grovt brød og forskjellig pålegg, frukt og / eller grønnsaker.

Vi legger vekt på at barna skal få være med underveis og dermed lære noe om hva som er sunn mat.

Bursdagsmeny: Vi lager noe godt sammen med bursdagsbarnet. De kan velge mellom fruktfat, vafler el.

Progresjon:

1 – 2 åringene:

De minste får nok tid til ro, hvile og søvn.

Hverdagsaktiviteter som stell, måltider, av / påkledning skal ta mye tid. Vi utnytter disse situasjonene til samspill, men oppmuntrer barna til å klare selv.

Vi prioriterer tid til å støtte barna til selv å utføre daglige gjøremål som å krabbe, klatre, gå selv, sile, huske, bruke ribbevegg. Vi vektlegger å utforme inneareal slik at vi kan ha mye bevegelse / sang / musikk.

Uteaktivitet: Vi er mye ute og barna får oppleve naturen, forskjellig terreng og de ulike årstidene. De får utforske og bli kjent med naturelementene, og bruke forskjellige redskaper som bøtte, spade etc.

3 – 4 åringene:

Vi vektlegger det samme som for de minste barna, men turene blir lenger, barna får gjøre seg kjent med større områder utenfor barnehagen og bruker barnehagens uteområde mer på egenhånd.

5 – 6 åringene: Vi oppmuntrer dem til fysiske utfordringer som ski, skøyter, klatring.

Dette gir barna en verdifull følelse av mestring, og styrker troen på seg selv.

Vi legger til rette for «et pusterom» for barna som ikke sover i løpet av dagen; ei rolig stund med lesing, høre på rolig musikk e.l. Vi «ser» enkeltbarns behov for en rolig stund på sofaen, og gir mulighet for det når det er behov for det.

Kunst, kultur og kreativitet.

Rammeplanen:

«Opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforsking, fordypning og progresjon. Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Fagområdet omhandler uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Barnehagen skal la barna møte ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk.»

Forming; et tilbud til barna på lik linje med lek på klosse/ familierom. Vi legger vekt på at barna i størst mulig grad skal få velge materiale og hva de vil lage. Barna jobber med materialet utfra sine forutsetninger; bli kjent med det, leke, eksperimentere. Det er prosessen og gleden over å oppdage/beherske/ lære noe nytt som er viktigst. Det skal også være plass til de barna

som er kommet lengre i sin utvikling og som er mer opptatt av at det de lager skal «bli noe» som de kan sette ord på.

I forbindelse med spesielle tema, som f.eks. jul, karneval/ fastelavn, påske forsøker vi å overføre tradisjoner ved å la barna lære f.eks. spesielle teknikker, eller lage spesielle ting.

Innenfor visse rammer er utgangspunktet hele tiden at barna skal få velge utfra egne interesser og modenhet.

Musikk/drama: sang/ sangleker, rim/regler, dramatiseringer, enkle aktiviteter med rytmeinstrumenter er elementer i barnehagehverdagen som brukes spontant når barna/ de voksne har lyst, i garderobesamlinger, samlingsstunder og fellessamlinger.

Progresjon:

1 – 2 åringene: Bruke enkle bevegelsessanger, rim, regler, sangleker, kle seg ut, lytte til musikk. Vi introduserer enkle formingsaktiviteter som tegning, maling, plastelina. Lek i sand, vann, snø.

3 – 4 åringene: Bygge videre på det 1 – 2 åringene gjør. I tillegg dramatiserer vi, barna er aktivt med i fellessamling, bruk av flanellograf i eventyrfortelling.

De er med på museet, på ballett, bibliotek, kunstutstillinger, ser på skulpturer i byen, og stifter bekjentskap med kunstnere gjennom bilder, bøker etc.

5 – 6 åringene: De er med på flere kulturaktiviteter enn de andre, jobber med ulike prosjekter over tid.

Natur, miljø og teknologi

Rammeplanen:

«Opplevelser og erfaringer i naturen kan fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider.

Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.»

Gjennom ulike aktiviteter ønsker vi at barna skal utvikle et positivt forhold til naturen. Vi vil derfor bruke naturen aktivt og gjennom dens mangfold av opplevelser og aktiviteter, oppmuntre barna til nysgjerrighet og undring, til utforskning og eksperimentering.

Ved å bruke naturen aktivt vil barna lære om dyr og vekster. Ved å dyrke egne planter ute og inne vil de også få innsikt i vekstsyklusen, og lære å ta vare på alt som vokser og gror.

I barnehagen får barna kjennskap til tekniske hjelpemidler. Vi tar bilder, bruker datamaskin, oppvaskmaskin, vaskemaskin og andre vanlige hjelpemidler.

Progresjon:

1 – 2 åringene: Vi prioriterer å bruke tid på å la barna gjøre selv; krabbe, klatre, gå. Vi legger til rette slik at vi kan bruke areal inne til bevegelse, sang og musikk.

De minste barna skal ha nok ro, søvn og hvile.

Vi lar dem møte / bli kjent med ulikt materiell og annet lekeutstyr. De får hjelp til å utforske og bli kjent med barnehagens uteområde.

De voksne legger til rette og støtter barna i allsidig og utviklende aktivitet, og de får oppleve naturen og de ulike årstidene. Vi gir dem erfaringer, opplevelser og lar dem utforske naturelementene, og de får bruke bøtte, spade osv.

De utvikler sanser og ferdigheter i naturen, og med forskjellig lekeutstyr og apparater.

Personalet legger til rette slik at barna skal oppleve størst mulig grad av mestring / gjøre selv i rutinesituasjoner som måltid, av – og påkledning, pottetrening etc.

3 – 4 åringene.

Det samme som de minste barna, men turene utenfor barnehagen blir lengre. Barna bruker barnehagens uteområde på egenhånd, mer uavhengig av de voksne. De drar til 4H – gården, og vi oppmuntrer til allsidig fysisk aktivitet, som f.eks. skigåing.

Barna velger i større grad finmotoriske aktiviteter som klipping, liming tegning, fordi de behersker det bedre.

5 – 6 åringene: Vi tar hensyn til at barna trenger større utfordringer og vi legger til rette for ski, skøyter, klatring etc., så langt det er mulig.

Antall, rom og form.

Rammeplanen:

«Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning.

Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.»

Utnytte daglige situasjoner til å fokusere på mengder, form, størrelser etc.

Tall og telling:

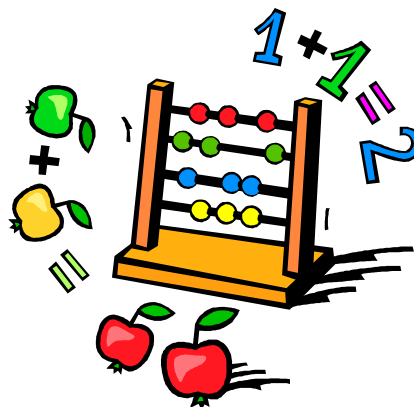
- ✓ Telle kopper og fat når vi skal dekke bordet.
- ✓ Matlaging; måle opp mengder.
- ✓ Spille spill; terninger, memory, lotto etc.
- ✓ Sortering
- ✓ Rim, regler og eventyr.

Matematiske begreper:

- ✓ Bevisst bruk av ord og uttrykk
- ✓ Synliggjøre tall og symboler

Form og mønster:

- ✓ Utelek
- ✓ Forming; klipping, plastelina, tegning etc.
- ✓ Lek med ulike typer klosser (Lego, Duplo, treklosser).

Etikk, religion og filosofi

Rammeplanen:

«Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft. Barnehagen skal bidra at barna får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen.»

Overføringer av normer og verdier står sentralt i kulturformidlingen. Det er foreldrene som har hovedansvaret for barnas verdimeslige oppdragelse

Religion er en del av kulturen. Barns tros- og livsspørsmål må tas på alvor. Det enkelte barns religiøse bakgrunn og tradisjoner må vises respekt. Dette gjør vi ved at vi gir barna ro til undring, tenkning, samtaler, fortellinger og filosofi. Vi voksne må hele tiden være bevisste på vår atferd, holdninger og hvordan praktisk grensesetting i barnehagens daglige liv påvirker barna. Mørkvedmarka barnehage har barn og voksne med ulik kulturbakgrunn. Ved å sette oss inn i disse og barnas tradisjoner vil barn og voksne lære noe om toleranse og respekt for andres kultur.

I forbindelse med markering av de kristne høytidene har Mørkvedmarka barnehage sine tradisjoner, hvor både de verdslige og religiøse sidene har sin plass. Under juleforberedelsene synger vi sanger både med og uten kristent innhold, tenner adventslys, feirer Lucia, har nissefest, og går rundt juletreet.

Når det gjelder påsken formidler vi det kristne innholdet på en enkel måte.

Vi fokuserer også på skiftet mellom årstidene; fra vinter til vår; nytt liv skapes, trekkfuglene kommer tilbake osv. På denne måten kommer påskebudskapet fram også i overført betydning. Vi ber foreldre gi oss beskjed dersom de ikke ønsker at barna skal delta på spesielle aktiviteter. I forhold til de kristne grunnverdiene, vektlegger vi aspekter som å hjelpe hverandre, ta vare på og vise omsorg for hverandre. Det skal være en del av vår daglige praksis. Alternative ord og vendinger; toleranse, solidaritet, medmenneskelighet etc.

Progresjon:

1 – 2 åringene. Vi voksne opptre som gode rollemodeller. Vi veileder barna i normer, regler og sosiale ferdigheter ved hjelp av tydelig kroppsspråk og verbalt.

Vi er bevisst vår egen sinnsstemning og adferd. Vi er tydelige på å gi og ta imot hjelp fra andre voksne og barn, og det å gi og ta imot omsorg er det aller viktigste.

Også de minste er med i juleforberedelser; med sang, formingsaktiviteter etc.

Vi er tilstede og fanger opp undringer hos barna, og prøver å skape ro for enkel samtale om ting de undrer seg over.

3 – 4 åringene:

Med utgangspunkt i bl. a Steg for steg, hjelper vi barna å sette ord på følelser, veileder i rett og galt, og oppmuntrer til å sette ord på følelser, tanker, opplevelser.

Vi møter barnas undring, spørsmål og tro med respekt, og undrer oss sammen med dem.

Barna er med på juleforberedelser, adventssamling etc.

5 – 6 åringene:

Vi bruker tid til samtale, undring og diskusjon sammen med barna. De er med på juleforberedelser, leser juleevangeliet, er på adventssamling.

Nærmiljø og samfunn.

Rammeplanen:

«Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden.

Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene.»

Barnet kommer i barnehagen og blir kjent med et organisert fellesskap utenfor familien. Vi bruker god tid til tilvenning slik at barnet føler seg trygg i barnehagen sammen med barn og voksne.

Barnehagen har jevnlig turdager. Disse turdagene brukes mest ute i naturen i nærmiljøet. Vi ser hvor barna bor, barn og voksne går sammen på butikken, besøker skolen.

Barna skal også bli kjent med noen historiske endringer i lokalsamfunnet.

Av og til tar vi buss inn til byen og besøker byens museer,

Vi lar barna oppleve demokrati ved å la dem være med å ta avgjørelser og medvirke i ting de har forutsetninger for. Alle skal ha like mye oppmerksomhet, uavhengig av alder og kjønn.

Vi har et inkluderende miljø som motvirker mobbing og rasisme.

Barna skal bli kjent med at samene er Norges urbefolkning, og vi lar dem få kjennskap til samiske fortellinger, sagn etc.

Progresjon:

1 – 2- åringene:

Vi tar utgangspunkt i det kjente for de minste barna. Det viktigste for dem er å bli trygg i barnehagen, bli kjent med de voksne, og etter hvert de andre barna.

Nærmiljøet er barnehagen, inne og ute.

3 – 4 åringene:

Barna utvider «aksjonsradiusen» sin, og får kjennskap til nærmiljø og samfunn rundt seg; butikken, skolen, skoleplassen etc.

5 – 6 – åringene:

De eldste barna prioriteres når det er aktiviteter som involverer Universitetet, Flymuséet, og lignende institusjoner.

Vi går mer i dybden på temaer som handler om ulike tradisjoner og levesett.

Eks: Ulike kulturer barna i barnehagen representerer, samisk kultur.